

۱. اوضاع اجتماعی در

زمان ملام

قوم ملام یکی از اقوام معروف و قدیمند در ایران باستان وجود داشته. ایشان تقریباً ۱۲۰-۱۵۰ سال در سرزمین ایران باستان فرمانروایی کرده بودند. ما در این فصل اوضاع اجتماعی و سیاسی و اقتصادی نه فقط در اقتدار ملام بلکه اوضاع اجتماعی و اقتصادی پیش از اسلام مورد مطالعه قرار بدیم. این فصل علاوه بر اجتماعی و اقتصادی و وضع سیاسی نیز دارد اما ما در این فصل وضع سیاسی را نخواهیم خواند زیرا که این موضوع را در فصل گذشته مطالعه عمیق کرده ایم. در این فصل مطالعه مستقل بر اوضاع اجتماعی و اقتصادی حکومت مادی و نظامی و اجتماعی و سیاسی خواهد شد.

بدون شک و تردید سرزمین ایران یکی از قدیمی ترین و کهن ترین مراکز زندگی بشر بوده است. اسناد و مدارک در مورد اجتماعی و اقتصادی این سرزمین پنهان و نامند جاهای دیگر بسیار نارسا و ناچیز است. بطور کلی بررسی نخستین جوامع بشری و وضع اقتصادی آنان و ملت ها و اقوام گوناگون فقط بوسیله ای آثار و رسایل مکتوبه و آنچه از زندگی بشر این دوره ها به جا مانده امکان پذیر و قابل بررسی است.

اوضاع اجتماعی ملام - بی دینیم که اولین دولت ملام با اتحاد قبایل مختلف تشکیل شد. پیش از تشکیل دولت ملام همه شواهد در درون خانواده باطنی از بین خویشاوندی گذرده نهفته بود. ملامها در زمان کوچ آریاییان به ایران به صورت قبایل متعدد کوچ نشین به ایران وارد شدند بنا بر این زندگی کوچ نشینی و دامداری از جمله

ویژگی‌های اولیه خانواده در این قوم بزرگ و حامی
 از روابط وسیع داخل قبیله ای و پیوندهای گسترده
 خانوادگی است. در جامعه ماد به لحاظ ساختار
 قبیله ای و روابط هم خونی اتحاد خانواده تیره بر
 شکل می‌دادند. از چند تیره خوشاوند عشیره شکل
 می‌گرفت که در حالی بنام ولایت یا دهکده زندگی
 می‌کردند. هر ده یا منطقه مکتوبی دارای فرمانروا
 و حاکم مستقلی بود. مجموعه از عشیره‌ها قبیله را
 بوجود می‌آوردند که مکتوب آنان شهر یا شهره می
 خواندند و از جمع آنها کشور شکل می‌گرفت.
 خانواده ای از یک گروه خانگی متشکل از
 تعدادی خانواده که تیره ای را تشکیل می‌دادند و بر
 اساس نوع سازماندهی اقتصادی و تولیدی عمل می
 کردند. این نوع خانواده از انواع خانواده پدرسالاری
 است که طریق ازدواج اعضای جوان خانواده و
 پیوندهای سببی بوجود می‌آید. از این جهت این
 نوع خانواده شامل چند گروه خونی گروه زن استوی
 و چند گروه فرزندی پذیر بوده است. نوع خانواده
 و اندازه و ساختار آن در جامعه ماد با مراجع
 به اوستا و قبیلی ترین بخش‌های اوستایی
 بیشترها که مشوا است اوضاع و شرایطی اراجیم
 می‌سازد. در اوستا تقسیم جامعه به سلسله مراتب
 معین از سنن خاص اوستای است. این تقسیم بندی
 از ویژگی‌های ماد هم بوده و ویژگی‌های خانواده
 مادی را روشن می‌نماید.
 تا صدسال قبل برای نوشتن تاریخ
 ماد جز نوشته‌های مورخین یونانی چیزی در
 دست نبود. ولی از یک سده نتیجه ای تلاش
 باستان شناسان هزاره سید کتبی و ارزنده ای
 از تالیفی از زیر خاک بدست آمده است. با اینک
 این آثار مستقیماً مربوط به تاریخ ماد نیست.